

ського суду Вінницької області у справі № 7/237-07 від 13.05.2008 р. // <http://reyestr.court.gov.ua/Review/1671946>; постанова Харківського апеляційного господарського суду у справі № 13/265-09 від 20.04.2010 р. // <http://reyestr.court.gov.ua/Review/9261345>; постанова Київського апеляційного господарського суду у справі № 13/75 від 22.07.2010 р. // <http://reyestr.court.gov.ua/Review/12016223>; постанова Вищого господарського суду України у справі № 2-802/2006 від 29.05.2007 р. // <http://reyestr.court.gov.ua/Review/709096>; постанова Вищого господарського суду України у справі № 2-5992/06 від 04.04.2008 р. // <http://reyestr.court.gov.ua/Review/12331775>; постанова Вищого господарського суду України № 48/334 від 06.03.2008 р. // <http://reyestr.court.gov.ua/Review/1516520>; постанова Вищого господарського суду України у справі № 38/469 від 19.04.2011 р. // <http://reyestr.court.gov.ua/Review/15009445>.

6. *Тодыка Ю. Н.* Толкование Конституции и законов Украины: теория и практика. – Х.: Факт, 2001. – 328 с.

7. *Алексеев С. С.* Общая теория права. В 2-х т. Т. II – М.: Юрид. лит., 1982. – 360 с.

8. *Кузнцова Н. С.* Корпоративні правовідносини: поняття, сутність, правова природа // Проблеми охорони прав суб'єктів корпоративних правовідносин: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, посвяченої 10-й річниці створення Лабораторії з вивчення проблем корпоративного права НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України. – Івано-Франківськ: Прикарпатський університет імені Василя Стефаника, 2012. – С. 91–93.

9. *Корпоративне управління: Монографія/ І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова.* За ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. – Х.: Право, 2007. – 500 с.

10. *Борисова В. И.* Корпорация – организационно-правовая форма корпоративных отношений // Альманах цивилистики: Сборник статей. Вып. 1 / Под ред. Р. А. Майданика. – К.: Всеукраинская ассоциация издателей «Правова єдність», 2008. – С. 249–269.

11. *Кравчук В. М.* Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. – К.: Істина, 2005. – 720 с.

12. *Саракун І. Б.* Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) (цивільно-правовий аспект): Монографія. – К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. – 156 с.

13. *Федеральный Закон РФ «Об обществах с ограниченной ответственностью»* от 08.12.1998 г. // <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=122944>.

14. *Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004* // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>.

15. *Рекомендації Президії Вищого господарського суду України від 28.12.2007 р. № 04-5/14 «Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин»* // http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v5_14600-07.

16. *Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2008 р. № 13 «Про практику розгляду судами корпоративних спорів»* // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-08>.

The peculiarities of origin of limited liability company participant's right to govern the company and the measure of the right in connection with participant's (founder's) execution of corporate duty to contribute the share to the charter capital of the company, and the question of the mechanism of company's rights and interest security and protection from its participants' bad faith (abuse of right) are examined in the article.

В статтє исследованы особенности возникновения в участника общества с ограниченной ответственностью права на управление обществом и объема этого права в связи с исполнением участником (учредителем) общества корпоративной обязанности по внесению вклада в уставный капитал общества, а также механизм обеспечения и защиты прав и законных интересов общества от недобросовестности его участников (злоупотребления правом).

ВИДИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Бурило Ю. П.,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного та адміністративного права ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

У статті розглядаються види господарської діяльності в інформаційній сфері та їх особливості, на підставі чого розробляється їх розгорнута класифікація.

Ключові слова: господарська діяльність в інформаційній сфері, правове регулювання господарської діяльності, суб'єкти господарювання, інформаційна діяльність.

У сучасній економічній системі більшості країн світу, в тому числі й України, дедалі більшої ваги набуває інформаційний сектор. Саме інформаційна сфера господарювання виступає локомотивом соціально-економічного розвитку, справляючи суттєвий вплив на всі інші сектори та галузі

економіки та соціальної сфери. Як сукупність цілої низки галузей суспільного інформаційного виробництва ця сфера включає в себе досить розгалужену і складну систему видів господарської інформаційної діяльності. У зв'язку з цим вивчення інформаційної сфери господарювання з позицій як

економічної, так і юридичної науки об'єктивно вимагає дослідження видів господарської діяльності, які її утворюють.

В цілому різні види господарської діяльності та їх основні особливості достатньо ґрунтовно досліджені господарсько-правовою наукою, про що свідчать праці таких науковців як О. М. Вінник [1, с. 8–11], В. М. Гайворонський [2, с. 52–60], В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменський [3, с. 9–18], О. П. Подцерковний [4, с. 19–30], Н. О. Саніахметова [5, с. 6–8], В. С. Щербина [6, с. 13–19] та ін. Окремі види господарської діяльності в інформаційній сфері, насамперед, такі як електронна комерція, рекламна та видавнича діяльність також досліджені більш-менш детально у працях О. С. Матвієнко [7, с. 219–230], В. М. Брижка, А. Новицького, В. Цимбалюка, М. Швеця [8], А. В. Чучковської [9], Л. Д. Тимченко [10], А. І. Черемної [11], О. Г. Курчина [12], Г. В. Овсієнко-Миронової [13] та ін.

Водночас питання видової класифікації господарської діяльності в інформаційній сфері, попри те, що є дискусійним, залишається мало вивченим. У зв'язку з цим метою даної статті є системне дослідження видів господарської діяльності в зазначеній сфері, необхідність якого викликана потребами як науково-теоретичних досліджень в галузі господарського права, так і потребами вдосконалення законодавства, що регулює відповідні види господарської діяльності та має враховувати їх особливості.

Розгляд видів господарської діяльності в інформаційній сфері слід розпочати в річці загальновідомого та законодавчо закріпленого поділу господарської діяльності на підприємницьку (комерційну) та некомерційну. Господарським кодексом України (далі – ГК України) зазначені види господарської діяльності розмежовуються з критерієм мети їх здійснення. Як випливає з положень ст. 3, 42, 52 ГК України, комерційна господарська діяльність (підприємництво) здійснюється з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку, а некомерційна господарська діяльність – без мети одержання прибутку [14].

В інформаційній сфері господарська діяльність здійснюється здебільшого на комерційних засадах, тобто у формі підприємництва. Тим не менше, на інформаційному ринку України присутні також деякі суб'єкти некомерційного господарювання. Відповідно до ч. 2 ст. 52 ГК України некомерційна господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання державного або комунального секторів економіки у галузях (видах діяльності), в яких забороняється підприємництво, на основі рішення відповідного органу державної влади та/чи органу місцевого самоврядування. Крім того, некомерційна господарська діяльність може здійснюватися також іншими суб'єктами господарювання, яким здійснення господарської діяльності у формі підприємництва забороняється законом [14].

Хоча чинним законодавством не визначено конкретні галузі суспільного інформаційного виробництва, в яких підприємництво повністю забороняється, в ньому містяться заборони на підприємницьку діяльність для деяких категорій суб'єктів господарювання. Наприклад, згідно зі ст. 18 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» громадські телерадіоорганізації, до яких належать телерадіоорганізації, створені фізичними та/або юридичними особами з метою задоволення інформаційних потреб терито-

ріальних громад, мають статус неприбуткових організацій та не мають права займатися підприємницькою діяльністю і здійснюють лише некомерційну господарську діяльність [15]. Крім цього, статус неприбуткової системи масової комунікації закріплений за суспільним телерадіомовленням відповідно до ст. 1 Закону України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України» від 18.07.1997 р., хоча зазначена система до цього часу ще не створена [16].

Характер некомерційної також носить господарська діяльність більшості бібліотек. В цілому, як випливає з аналізу положень ст. 29 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», господарська діяльність бібліотек може здійснюватися як у формі підприємництва, так і у формі некомерційної господарської діяльності, адже цією статтею за бібліотеками закріплюється загальне право на здійснення господарської діяльності без будь-яких вказівок на конкретний вид цієї діяльності. Втім необхідно врахувати ту обставину, що переважна більшість бібліотек належить до державної та комунальної власності. Відповідно до ч. 3 ст. 28 вказаного закону бібліотечний фонд, будівлі, споруди, приміщення, обладнання та інше майно, що є державною або комунальною власністю та передане засновником бібліотекам державної і комунальної форм власності, належать їм на праві оперативного управління [17]. Водночас відповідно до ст. 137 ГК України правом оперативного управління визнається речове право суб'єкта господарювання, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом) для здійснення некомерційної господарської діяльності... [14] Таким чином, державні та комунальні бібліотеки здійснюють саме некомерційну господарську діяльність.

Для подальшого аналізу видів господарської діяльності в інформаційній сфері необхідно звернутися до ч. 1 ст. 259 ГК України, якою встановлено, що вид господарської діяльності має місце в разі об'єднання ресурсів (устаткування, технологічних засобів, сировини та матеріалів, робочої сили) для створення виробництва певної продукції або надання послуг. Як роз'яснюється в науково-практичному коментарі до зазначеної статті, вид діяльності – це процес поєднання дій, які приводять до отримання відповідного набору продукції чи послуг, що характеризується використанням відповідної комбінації ресурсів, специфікою виробничого процесу та випуском певного виду продукції чи наданням певного виду послуг. При цьому орієнтуючим показником виду діяльності є продукт окремого виробничого процесу, яким завершується комплексний процес [18, с. 469].

Враховуючи зазначене, має сенс визначити види господарської діяльності в інформаційній сфері залежно від виду інформаційного товару, на виробництво якого спрямована відповідна діяльність. Для цього необхідно дослідити «Класифікацію видів економічної діяльності ДК 009:2010» (КВЕД), чинний від 01.01.2012 р. Перш за все, звертає на себе увагу той факт, що на відміну від попередньої редакції чинний КВЕД містить окрему секцію під назвою «Інформація та телекомунікації», повністю присвячену господарюванню в інформаційній сфері. До неї увійшло 26 видів господарської діяльності, зокрема такі як: видання книг, періодичних видань та інша видавнича діяльність,

видання комп'ютерних ігор та іншого програмного забезпечення, виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм, видання звукозаписів, діяльність у сфері телебачення і радіомовлення, діяльність у сфері проводового, безпроводового, супутникового електрозв'язку, комп'ютерне програмування, консультування з питань інформатизації, оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах тощо.

Разом з тим вказана секція Національного класифікатора включає далеко не всі види господарської діяльності в інформаційній сфері. Натомість вони включені до інших секцій. Так, секція «Переробна промисловість» включає в себе друкування газет, тиражування звуко-, відеозаписів і програмного забезпечення, виробництво комп'ютерів і периферійного устаткування, виробництво обладнання зв'язку, магнітних і оптичних носіїв даних тощо. Секція «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» охоплює види діяльності у сфері торгівлі комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням, торгівлі книгами, газетами, аудіо- та відеозаписами та ін. Поштова діяльність включена в одну секцію із транспортом та сільським господарством. Функціонування бібліотек, архівів віднесено до секції «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок», а ремонт комп'ютерів – до секції «Надання інших видів послуг» [19].

Загалом різні секції КВЕД включають в себе 55 видів діяльності, пов'язаних з інформаційною сферою господарювання. Разом із тим включення цих видів діяльності до різних секцій КВЕД свідчить про відсутність достатньо глибокого системно-структурного бачення інформаційної сфери господарювання.

Для вдосконалення систематизації видів господарської діяльності в інформаційній сфері необхідно класифікувати результати цієї діяльності – інформаційний товар. Попри всю різноманітність конкретних видів інформаційного товару, їх можна умовно розмежувати на чотири категорії: інформаційна продукція та інформаційні послуги, а також інформаційно-інфраструктурна продукція та інформаційно-інфраструктурні послуги.

Враховуючи зазначене, до видів господарської діяльності, пов'язаних з виробництвом інформаційної продукції, або так званого контенту належать: кінематографія, телерадіомовлення (створення теле- і радіопередач, програм), звукозапис, діяльність друкованих ЗМІ, інформаційних агентств, видавнича діяльність, науково-технічна діяльність та ін. Види господарської діяльності, які спрямовані на надання інформаційних послуг, безпосередньо пов'язані з господарською діяльністю щодо виробництва інформаційної продукції, адже сама суть інформаційної послуги відповідно до ст. 23 Закону України «Про інформацію» полягає у наданні споживачу необхідної йому інформаційної продукції [20]. До таких видів господарської діяльності належать: розповсюдження кіно-, відео- та аудіопродукції, зокрема, їх оптовий та роздрібний продаж, прокат, публічне демонстрування, книготоргівля, бібліотечна та архівна діяльність, діяльність депозитаріїв електронних документів тощо.

До видів господарської діяльності, спрямованих на виробництво інформаційно-інфраструктурної продукції, належить: виробництво апаратних засобів інформатизації та телекомунікацій (комп'ютерів, телекомунікацій-

ного обладнання, засобів організаційної техніки, електронних носіїв інформації та ін.), а також виробництво програмного забезпечення. До видів господарської діяльності, пов'язаних із наданням інформаційно-інфраструктурних послуг, належать надання телекомунікаційних послуг, послуг поштового зв'язку, послуг з експлуатації та технічного обслуговування телекомунікаційних мереж, послуг щодо їх проектування, монтажу та консалтингу у сфері ІКТ тощо.

Зазначена видова диференціація господарської діяльності в інформаційній сфері є результатом суспільного поділу праці в цій сфері, постійне поглиблення якого є об'єктивним процесом, зумовленим, насамперед, розвитком науково-технічного прогресу у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. В подальшому цей процес буде лише посилюватися, що неминуче призведе до появи нових видів господарської діяльності в цій сфері.

Ще одним наслідком суспільного поділу праці є концентрація суб'єктів господарювання, що беруть участь у здійсненні однорідної господарської діяльності, у відповідній галузі господарювання [18, с. 471]. Відповідно до ст. 260 ГК України під галуззю економіки розуміється сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності [14]. Разом з тим чимало суб'єктів господарювання, в тому числі в інформаційній сфері, здійснюють не один, а відразу кілька видів господарської діяльності, тобто є багатопрофільними (наприклад, компанія Sony є не тільки виробником побутової електроніки, а й програмного забезпечення, фільмів, іншої аудіо- та відеопродукції). Це, звісно, ускладнює питання віднесення таких суб'єктів до тієї чи іншої галузі господарювання. У зв'язку з цим згідно з ч. 3 ст. 259 ГК України для віднесення суб'єкта господарювання до відповідної категорії обліку визначаються основні, другорядні та допоміжні види господарської діяльності.

Основний вид діяльності може визначатися за кількома критеріями (питома вага у загальному обсязі виробництва, кількість зайнятих працівників, питома вага в отриманому загальному прибутку) виходячи з максимального відсоткового значення, що здійснюється даним суб'єктом господарювання. Другорядним видом господарської діяльності визнається будь-яка інша діяльність суб'єкта господарювання, частка якої, згідно з обраним критерієм, є меншою від частки основного виду діяльності. Наприклад, суб'єкт господарювання, для якого основним видом діяльності є оптова і роздрібна торгівля книжковою продукцією, може одночасно здійснювати торгівлю програмним забезпеченням, кіно-, відеопродукцією. Допоміжний вид діяльності – це діяльність, спрямована виключно на сприяння здійсненню основного, а також другорядних видів діяльності [18, с. 470]. В інформаційній сфері такою діяльністю може виступати, наприклад, діяльність будь-якого суб'єкта господарювання щодо рекламування власної продукції, робіт чи послуг. Сам по собі даний вид діяльності для рекламодавця доходу не приносить, втім сприяє просуванню товару на ринку. Іншим прикладом такої діяльності може бути, наприклад, забезпечення функціонування локальної комп'ютерної мережі фірми або забезпечення її внутрішнім зв'язком.

Як відомо, сфера суспільного виробництва включає в себе як матеріальне, так і нематеріальне виробництво. Відповідно до ст. 261 ГК України до сфери матеріального виробництва належать галузі, які визначаються видами діяльності, що створюють, відновлюють або знаходять матеріальні блага (продукцію, енергію, матеріальні ресурси), а також продовжують виробництво у сфері обігу (реалізації) шляхом переміщення, зберігання, сортування, пакування продукції чи інших видів діяльності. Усі інші види діяльності у своїй сукупності становлять сферу нематеріального виробництва.

Особливістю інформаційної сфери господарювання є те, що вона охоплює собою види діяльності як у сфері матеріального, так і нематеріального виробництва. Так, суб'єкт господарювання може виробляти та/або торгувати книжковою чи іншою друкованою продукцією, тиражувати і реалізовувати програмне забезпечення на відповідних матеріальних носіях, тобто здійснювати матеріальне виробництво, а може продавати майнові права на відповідні об'єкти авторських прав, наприклад, ліцензії на їх комерційне використання, що можна вважати господарською діяльністю у сфері нематеріального виробництва.

Загалом види господарської діяльності розмежовуються і за іншими критеріями, закріпленими в ГК України. Так, зокрема, з аналізу ст. 258, 262 ГК України випливає можливість розмежування видів господарської діяльності у сфері матеріального виробництва за ознакою економічної форми результату цієї діяльності на такі, що спрямовані на виробництво продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання.

Оскільки інформаційна сфера включає в себе поряд із матеріальним ще й нематеріальне виробництво механічно застосовувати даний критерій не варто, втім можливо застосувати подібний до нього, але більш універсальний критерій – цільове призначення інформаційного товару. За цією ознакою види господарської інформаційної діяльності можемо умовно поділити на ті, що спрямовані на виробництво та просування на ринку інформаційного товару: виробничо-технічного призначення (науково-технічна інформація, мікросхеми та інші компоненти для комп'ютерної техніки, телекомунікаційне обладнання, за винятком кінцевого обладнання тощо); народного споживання (газети, журнали, теле-, радіопроекти, телевізори, радіоприймачі тощо); подвійного призначення, що можуть використовуватися і як засоби виробництва, і для особистого споживання (комп'ютери, програмне забезпечення, за винятком ігрового, телекомунікаційні та поштові послуги тощо).

Можливе також розмежування видів господарської діяльності в інформаційній сфері за критерієм простору її здійснення, що закріплений ст. 258 ГК України. За цим критерієм відповідна господарська діяльність поділяється на таку, що здійснюється на внутрішньому ринку, і таку, що спрямована на зовнішній ринок. У цьому зв'язку варто зазначити, що саме зовнішньоекономічна господарська діяльність вітчизняних підприємств в окремих сегментах інформаційної сфери сьогодні найбільш активно розвивається. Так, за словами С. Тигипки, в 2011 році обсяг експорту ІТ-послуг склав близько 1 млрд. дол., а Україна зайняла п'яте місце у

світі за експортом програмного забезпечення [21]. При цьому аналітики оцінюють щорічний приріст цього сегмента інформаційного ринку на 30–40 % [22].

Важливим критерієм видової класифікації господарської діяльності в інформаційній сфері виступає наявність або відсутність спеціально-дозвільного порядку здійснення того чи іншого виду цієї діяльності. Переважна більшість видів господарської інформаційної діяльності здійснюється на загально-дозвільних засадах, коли для провадження відповідної діяльності не потрібно спеціальних дозволів. Водночас в окремих випадках, як правило, в інтересах забезпечення публічних інтересів, наприклад, захисту суспільної моралі, забезпечення ефективного використання обмежених ресурсів або інформаційної безпеки особи чи держави, законом може встановлюватися спеціальна дозвільна процедура, здебільшого ліцензійна, додержання якої необхідне для здійснення певного виду діяльності.

Так, ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» до видів ліцензованої діяльності в інформаційній сфері віднесено: розроблення, виготовлення спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації, торгівля цими засобами; надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису), торгівля криптосистемами і засобами криптографічного захисту інформації; надання послуг у галузі технічного захисту інформації; виробництво, експорт та імпорт дисків для лазерних систем зчитування, матриць та ін. [23].

Дозвільно-ліцензійні процедури щодо діяльності у сфері телебачення і радіомовлення передбачені також Законом України «Про телебачення і радіомовлення» [15], щодо надання окремих видів послуг у сфері телекомунікацій – Законом України «Про телекомунікації» [24]. Крім того, як слідує з положень ст. 20 Закону України «Про державну таємницю», підприємства та інші організації мають право провадити діяльність, зокрема й господарську, пов'язану з державною таємницею, лише після надання їм Службою безпеки України спеціального дозволу на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею [25].

Узагальнюючи сказане, можемо зробити висновок, що види господарської діяльності в інформаційній сфері, що охоплюють як підприємницьку, так і некомерційну господарську діяльність у сфері матеріального і нематеріального виробництва на внутрішньому і зовнішньому ринках, спрямовану на випуск та реалізацію інформаційної та інформаційно-інфраструктурної продукції, надання інформаційних та інформаційно-інфраструктурних послуг виробничо-технічного, подвійного призначення та для особистого споживання, можуть виступати основними, другорядними та допоміжними видами діяльності для конкретного суб'єкта господарювання та здійснюватися на загальнодозвільних засадах або в спеціально-дозвільному порядку.

Щодо перспектив подальших наукових досліджень з окресленої тематики, то їх необхідно зосередити на вивченні інформаційної специфіки організаційних та виробничих процесів в ході господарської діяльності в інформаційній сфері, а також на правових аспектах електронної комерції як одного з найбільш перспективних видів діяльності в цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Вінник О. М.* Господарське право. Навчальний посібник. – 2-ге вид., змін. та доп. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 766 с.
2. *Господарське право України.* Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти / В. М. Гайворонський, В. П. Жушман, Н. В. Погорецька та ін.; за ред. В. М. Гайворонського та В. П. Жушмана. – Х.: Право, 2005. – 384 с.
3. *Хозяйственное право.* учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др.; Под. ред. Мамутова В. К. – К.: Юринком Интер, 2002. – 912 с.
4. *Господарське право.* Підручник / О. П. Подцерковний, О. О. Квасніцька, А. В. Смітох та ін.; за ред. О. П. Подцерковного. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Х.: Одиссей, 2012. – 640 с.
5. *Господарське право України: навчальний посібник /* За заг. ред. проф. Н. О. Санахметової. – Х.: «Одиссей», 2005. – 608 с.
6. *Щербина В. С.* Господарське право: підручник / В. С. Щербина. – 5-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 600 с.
7. *Матвієнко О. С.* Електронна комерція: поняття та законодавче закріплення в Україні / Правове регулювання економіки: збірник наукових праць. – 2008. – № 8 – С. 219–230.
8. *Брижко В., Новицький А., Цимбалюк В., Швець М.* Електронна комерція: правові засади та заходи удосконалення: монографія; за ред. члена-кореспондента АПрН України М. Швеця (заг. ред.), А. Москаленко, О. Гладківської. – К.: НДЦП АПрН України, 2008. – 149 с.
9. *Чучковська А. В.* Правове регулювання електронної комерції в Україні: [господарські договори, що вчиняються через мережі електров'язку: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А. В. Чучковська; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К.: Центр учб. л-ри, 2007. — 223 с.
10. *Правове регулювання електронної комерції /* [Л. Д. Тимченко та ін.]; за ред. Л. Д. Тимченка; Держ. податк. адмін. України, Нац. ун-т держ. податк. служби України, НДІ фін. права. — Ірпінь, 2008. — 235 с.
11. *Черемнова А. І.* Правове регулювання комерційної реклами в Україні: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук. 12.00.04 / А. І. Черемнова; Київ.: нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2000. — 17 с.
12. *Курчин О. Г.* Господарсько-правове регулювання розміщення зовнішньої реклами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Курчин Олег Геннадійович; НАН України, Ін-т екон.-прав. досліджень. — Донецьк, 2012. — 18 с.
13. *Організаційно-правові засади управління видавничою справою в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук.: 12.00.07 /* Г. В. Овсієнко-Миронова; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2006. – 20 с.
14. *Господарський кодекс України* від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22 – Ст.144.
15. *Закон України «Про телебачення і радіомовлення»* від 21.12.1993 р. № 3759-XII в редакції Закону від 12.01.2006 р. № 3317-IV // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 10. – Ст. 43.
16. *Закон України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України»* від 18.07.1997 р. № 485/97 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 45. – Ст. 284.
17. *Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»* від 27.01.1995 р. № 32/95 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 7. – Ст. 45.
18. *Науково-практичний коментар Господарського кодексу України /* О. А. Белянович, О. М. Вінник, В. С. Щербина [та ін.]; / За заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 776 с.
19. *Національний класифікатор України «Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010», затверджений* Наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10. 2010 р. № 457 / Консультант частного предпринимателя: всеукраинская газета для частных предпринимателей // kchp.com.ua/novoe/1.html.
20. *Закон України «Про інформацію»* від 02.10.1992 р. № 2657-XII в редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 313.
21. *Тигипко: Украина может удвоить экспорт IT-услуг* // <http://economics.lb.ua/telecom/> 2012/05/25/153071_tigipko_ukraina_udvoit.html.
22. *Украина увеличила экспорт IT-услуг на 47,4 % /* NEWS.imena.ua // <http://news.imena.ua/?p=70>.
23. *Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»* від 01.06.2000 р. № 1775-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.
24. *Закон України «Про телекомунікації»* від 18.11.2003 № 1280-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.
25. *Закон України «Про державну таємницю»* від 21.01.1994 р. № 3855-XII в редакції Закону від 21.09.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 49. – Ст. 428.

The article deals with kinds and special features of business activity in the sphere of information providing basis for their expanded classification.

В статтє рассматриваются виды хозяйственной деятельности в информационной сфере, а также их особенности, на основании чего разрабатывается их расширенная классификация.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕПОЗИТАРНОЇ ТА КЛІРИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Полюхович В. І.,

*доктор юридичних наук, старший науковий співробітник
НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України*